

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: ЊЕМАЧКИ ЈЕЗИК (ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК)

СМЈЕР: СПОРТСКИ

РАЗРЕД: ДРУГИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 72

ОПШТИ И ПОСЕБИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА:

Ученици треба да:

- Упознају начине споразумијевања и језик као један од средстава комуникације;
- Обликују свијест о себи као појединцу те као припаднику заједнице, како друштвене, тако и националне/етничке или међународне заједнице и да у контакту са другим језицима и културама стичу свијест о значају сопственог језика и културе на основу чега развијају и његују културне вриједности; Упознају разлике међу људима, друштвеним те националним заједницама и вриједностима и да на тај начин уче да поштују и цијене ту различитост;
- Развијају одговарајуће стратегије за разумијевање и за састављање вербалних и писаних текстова; развијају стратегију учешћа у разговору.
- Шире своје комуникативне вјештине преко граница простора у којем се користи њихов матерњи језик односно у мултикултурално окружење;
- Упознају карактеристике, културе и постигнућа земаља у којима се користи њемачки језик;
- Његују своју радозналост, жељу и потребу за новим знањима те развијају способност за стицање и очување знања и вјештина;
- Развијају своје когнитивне способности вишег нивоа, односно анализе, синтезе, просуђивања и вредновања које им омогућава функционалану употребу информација у новим околностима;
- Развијају стваралаштво, потребу за изражавањем и осјећај за естетске вриједности;
- Обликују личне циљеве учења, спознају и вреднују своја постигнућа те раде на њиховом побољшању;
- Увиде да су сами одговорни за своје учење и знање те да преузму дио одговорности за то;
- Уче разумјети своје и туђе осјећаје те се на одговарајући начин одазвати на њих;
- Развијају способности рада у групи, међусобне сарадње и подршке;
- Обликују опште културне и образовне вриједности.

Стратешке компетенције

- Развијају способност избора и усклађивања порука;
- Развијају способност савладавања препрека у разумијевању и неспоразума;
- Развијају способност поштовања саговорника;
- Проширују своје комуникативне способности преко језичних граница подручја у којем се користи њихов материњи језик; упознају различите културе њемачког говорног подручја те према њима усклађују своје поруке;
- Упознају и развијају стратегије самосталног учења (активности које им помажу за стицање, похрањивање и употребу података и знања), а које им омогућавају лакше, угодније и успјешније учење које је могуће примјенити у новим ситуацијама, те га самостално усмјеравати на тај начин

- Развијају способности цјеложивотног учења. Врста стратегије, начин развијања овиси о старости ученика, њиховим когнитивним способностима, стиливима учења и сл.

Задаци наставе страног језика у шестој години учења, су:

- Усвајање говорног језика у оквиру новик 600 ријечи, што чини око 2000 ријечи продуктивно, рецептивно нешто више;
- Његовање правилног изговора и интонације;
- Спонтано изражавање у оквиру тема из свакодневног живота;
- Разумијевање говора (непосредно и путем медија);
- Разумијевање писаног текста;
- Овладавање стиливима читања (глобално, селективно, детаљно);
- Развијање способности правилног писменог изражавања, писања краћих самосталних састава и њихове усмене интерпретације;
- Стицање сазнања о географским, демографским, привредним и политичким карактеристикама земаља и народа чији језик уче;
- Упознавање са друштвеним приликама и културом народа чији језик учи;
- Развијање свијести о односима између властите и циљне културе, постизање одговарајуће интеркултуралне компетенције;
- Оспособљавање за даље образовање и самообразовање кориштењем једнојезичких рјечника и друге литературе.

ПРЕГЛЕД ТЕМАТСКИХ ЦЈЕЛИНА:

Ред. број	Наставна тема	Оквирни број часова
1.	Размјена информација	
2.	Под једним кровом - међуљудски односи	
3.	Прославе и обичаји	
4.	Култура без граница	
5.	Умјетност	
6.	Литература	
7.	Мобилност	
8.	Будућност	
9.	Животиње	

САДРЖАЈ ПРОГРАМА

Оперативни циљеви / Исходи	Садржај програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
Продукција и интеракција – усмено Ученик ће моћи да: - прилично течно и без честих прекида једноставним ријечима прича о различитим темама из подручја свакодневног живота и личног интереса излажући их као линеарни	Глаголи - презент - изражавање садашње, прошле и будуће радње, навика, општеважећих тврдњи; - правилни, неправилни, са одвојивим и са неодвојивим префиксом, повратни са повратном замјеницом у дативу и акузативу, реципрочни, помоћни глаголи: haben, sein, werden;	Наставне теме које се обрађују у другом разреду гимназије су у корелацији са следећим предметима: српски језик, историја, географија, биологија, ликовна и музичка умјетност, информатика

<p>низ елемената; - једноставним ријечима и уобичајеним изразима исприча причу; опише стварне или замишљене догађаје, своје снове, наде; - преприча радњу филма или кратке приче и у вези са тим дати своје мишљење и став; - опише детаље неког неподвижног догађаја; укратко објасни и образложи своје поступке; - пружи кратка обавјештења са унапријед увјежбаним текстом; - јасно одржи презентацију о познатој теми;</p> <p>Даље ће ученик бити у стању: - да се без припреме се укључи у разговор о познатим темама; - да оствари комуникацију и ријешити већину ситуација са којима се сусреће; да размијени информације о темама које се односе на свакодневни живот, да захтијева му се нешто понови или додатно објасни; - да изрази осјећај чуђења, туге, равнодушности, среће; да разумљиво изрази увјерење, слагање, неслагање, да да своје мишљење шта треба подузети да би се ријешило неки проблем; - да позове друге да изнесу своје мишљење; - да се снађе у продавници, пошти, банци; - да се жали на квалитет услуге или купљеног предмета; - да пита сапутника на којој станици треба да изађе; - да поставља питања и одговара на њих у вези са њему познатим темама; - да уз помоћ саговорника</p>	<p>- модални глаголи: können, mögen, wollen, sollen, müssen, dürfen; - императив, - имперфект, - перфект, - плусквамперфект, - футур I, - индиректни говор – индикатив (Er sagt, er kommt nicht.) - коњунктив II - за садашњост изража-вање учтивости (Ich hätte gerne ..., Ich möchte ... , молбе, савјета, као уобичајени изрази; ich würde +Infinitiv - коњунктив II der Modalverben Ich könnte, müsste, sollte, wollte, dürfte; - допуне глаголу (Verbvalenz): према листи.</p> <p>Именице - род именица, множина именица, деклинација именица (номинатив, акузатив, датив једнине и множине); - датив у конструкцијама као: in der Schweiz, in der Türkei. - генитив једнине и множине, генитив + властито име (Das ist Annas Mutter). - множина именица - сложенице - инфинитив у служби именице - грађење ријечи: именице изведене од придева и глагола, именице које се завршавају на -chen, -lein - именице које се мијењају по – n деклинацији.</p> <p>Придев - као допуна: Langsam wird es dunkel. - као атрибут: слаба, јака и мјешовита деклинација: Sie hat einen schwarzen Hund? Hast du das neueste Buch von Peter Handke? Ich gebe einem alten Freund die Bilder. Die Pflanze hat rote Blumen. Das ist ein schnelles Auto. - поређење придева (правилно и неправилно); - компаратив и суперлатив: Das können wir später machen. Er wird lieber ins Theater gehen. In seiner Freizeit liest er am liebsten</p>	
--	--	--

<p>започне разговор на нову тему, да води разговор и да га заврши;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да помоћу припремљеног упитника проведе интервју и по потреби га допуни са неколико спонтаних питања; <p>Акценат и интонација Ученик ће бити способан:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да се изражава јасно при чему неће имати потпуно правилан акценат; - да код једноставних кратких реченица донекле правилно употреби акценат и интонацију тако да се разликује да ли се ради о питању, изјави или наредби, љутњи, изненађењу. <p>Продукција и интеракција - писмено Ученик ће моћи</p> <ul style="list-style-type: none"> - да пише разумљиве текстове о низу познатих тема из подручја властитог интересовања; - да опише догађаје, прошле активности и лична искуства; - да пише кратке извјештаје који садрже уобичајене информације; - да израђује постере за излагање, - да пише забиљешке, води протокол. - да пише интерне дописе који имају тренутну важност; - да пише лична и пословна писма пријатељима, наставницима, и другим особама тражећи одређене информације; - да у писму или поруци нагласи оно што је важно; - да се распита се о неком проблему или га добро објаснити; - да детаљно опише доживљаје, осјећања и 	<p>Bücher. Es ist besser, wenn er schläft.</p> <ul style="list-style-type: none"> - придјеви који се завршавају на voll и los и ig: taktvoll, arbeitslos, lustig. <p>Члан</p> <ul style="list-style-type: none"> - одређени, неодређени члан - деклинација у номинативу, генитиву, дативу и акузативу: Das Heft ist hier. Den Mund braucht man zum Sprechen. Ich zeige der Frau den Weg. „Nullartikel“; kein,e, - присвојни детерминатив: mein, dein, sein, ihr итд.: Das ist mein Auto. - показни детерминатив: der, die das, dieser diese dieses, derselbe, dieselbe: Wer ist dieser Mann? - неодређени детерминатив: jeder, wenige, ein paar, manches - упитни детерминатив: welcher, was für ein – Welches Buch kaufst du? - безлично „es“: Wie geht es? – уобичајени израз - одређени и неодређени члан у генитиву једнине и множине. <p>Замјенице</p> <ul style="list-style-type: none"> - личне: ich, du, er, sie, es, wir, ihr, sie, Sie Wann besuchst du uns wieder? - присвојне: (Das ist nicht mein Wagen sondern ihrer. - показне: der, die das (Welcher Mantel ist deiner?) – Der. - неодређене: alles, etwas, einer, man, jemand Hat jemand angerufen? - релативне: der , die, das (Номинатив и акузатив) Nimmst du die Bücher, die auf dem Tisch liegen? Wer ist der Mann, den ich gestern kennen gelernt habe. Das ist alles, was ich sagen wollte. Die Stadt, wo ich jetzt lebe...Das Land, woher er kommt, ...; der, die, das+ приједлог - упитне: wer, was Wer hat das gesagt? - показна замјеница :dieser, diese, dieses, Неодређена замјеница: jeder jede jedes и реципрочна замјенице einander <p>Приједлози темпорална употреба: Am Montag bin ich da. Am 3. April...</p>	
---	--	--

<p>догађаје;</p> <p>Рецепција - усмено Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумјети главне мисли јасног, стандардног излагања о познатим темама, укључивши и кратке приче; - разумјети конкретне информације у склопу познатих тема; - пратити дужи разговор који се води у његовој присутности, на стандардном језику; - пратити упутства за руковање са једноставним апаратима; - разумијети вијести на радију и телевизији о познатим темама ако се говори довољно разговјетно и јасно; <p>Рецепција - писмено Ученик ће знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - читати и прилично добро разумјети једноставне текстове које садрже чињенице из круга његовог интересовања; - описе догађаја осјећаје и жеље у писмима пријатеља, пронаћи и разумјети информације у свакодневним материјалима попут брошура и кратких службених докумената; може препознати битне информације у једноставним новинским чланцима о познатим темама, може препознати главне закључке у неком тексту, може разумјети једноставне упуте за неки апарат. <p>Усмено и писмено посредовање – превођење Ученик ће знати усмено превести са њемачког на матерњи језик и обратно за пријатеље родбину, стране</p>	<p>Ab Montag bin ich nicht da. Ab wann ist das Geschäft wieder auf? Bis nächsten Dienstag, Ich kann nicht bis zur letzten Stunde bleiben. Sie hat mit 21 geheiratet.</p> <p>Ich komme in einer Stunde. Ich komme um zwei. Ich arbeite von 8:00 bis 16:00 Uhr.</p> <p>Es ist zwanzig vor acht. Ich wohne hier seit drei Monaten. Was machst du an/zu Ostern? Er kommt zwischen neun und zehn Uhr. Es ist zwei Minuten vor acht. Ich komme gegen drei Uhr. Während der Pause hören wir Musik.</p> <p>локална употреба: Sie wohnt am Rotkreuzplatz. Wir fahren ans Meer. Ich komme aus England. Ich fahre bis Stuttgart. Wir fahren durch die Stadt. Ich wohne bei meiner Freundin. Er ist gegen den Baum gefahren. Er ist im Bad. Die Schlüssel hängt über der Tür. Ich hänge die Schlüssel über die Tür.</p> <p>- zum Bahnhof bitte (уобичајени израз) Ich komme gerade von meinen Eltern. Ich lege die Zeitung vor die Tür.</p> <p>Das Hotel liegt außerhalb der Stadt</p> <p>- остали приједлози: mit, aus (са дативом); für, ohne (са акузативом), hinter, neben, unter (са акузативом и дативом);</p> <p>- приједлог wegen</p> <p>Везници - Konnektoren</p> <p>- konjunktoren: und, aber, oder, denn, sondern, und auch, entweder ... oder, nicht nur ... sondern auch, weder noch</p> <p>- subjunktoren: dass, wenn, damit, weil, da, wie, als, wenn, während, solange, seitdem, nachdem, sobald, ehe, bis, bevor, ob, wann, woher, ...</p> <p>Реченица Главна реченица</p> <ul style="list-style-type: none"> - изјавна: Ich suche das Hotel. - W – питање: Wann kommst du? - Ja/Nein - питање: Bist du müde? 	
---	---	--

<p>госте и слично изјаве и кратка писана саопштења ако се ради о њему познатим темама написаним или изреченим једноставним језиком уз честу употребу ријечника уколико се ради о њему мање познатој теми.</p> <p>Знање о језику: - ученик треба да познаје основне принципе граматичке и социолингвистичке компетенције.</p>	<p>Заповједна реченица: Fahr langsam. Stehe bitte auf. - dass- реченица: Sie hofft, dass du kommst.</p> <p>Релативна реченица (ном +акуз.): Das ist die Vase, die ich gekauft habe. Der Tisch, den wir gekauft haben, war kaputt. Der Junge, dem ich das Buch geschenkt habe, lebt ...Die Stadt, wo ich geboren bin, ... Das ist alles, was ich sagen wollte.</p> <p>Временска реченица: als, wenn, während, solange, seitdem, nachdem, sobald, ehe, bis, bevor</p> <p>Елипса: Ich weiß nicht, wo.</p> <p>Неуведена зависна реченица са глаголом на другом мјесту: Er sagt, er kommt später.</p> <p>Намјерна реченица: Er zieht nach Deutschland um, damit seine Kinder dort studieren können.</p> <p>Индиректе упитне реченице: Ich weiß nicht, wann er kommt, woher er kommt Kannst du mir sagen, ob er kommt.</p> <p>Инфинитивска реченица са zu: Es ist nützlich, Fremdsprachen zu lernen. Ich habe Angst bei Dunkelheit durch den Park zu gehen.</p> <p>Независно - сложене реченице: aber, und, dann, danach, denn, aber, oder, sondern</p>	
---	---	--

ДИДАКТИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ:

<p>На почетку сваког часа наставник треба да има јасан циљ шта жели постићи на том часу, тј. треба да има јасну представу о томе шта ученици треба да знају на крају часа, а што нису знали прије почетка часа. На основу циља наставник треба да испланира час и осмисли активности које ће водити ка остварењу зацртаног циља.</p> <p>У првом плану треба да стоје активности које се односе на језичке вјештине и оне треба да буду у функцији развијања комуникативне компетенције код ученика. То значи да ученике треба оспособити да се у реалним свакодневним ситуацијама усмено или писмено коректно изражавају као и да разумију аутентичне текстове које слушају или прочитају.</p> <p>Ученике треба стално водити ка томе да преузму одговорност за властито учење, да</p>
--

формулишу властите циљеве и да их слиједе. Наставник више нема традиционалну улогу преносиоца знања, он преузима улогу коректора и модератора, Ученике треба подстицати да што је могуће чешће говоре, док наставник треба да научи да ћути.

Однос наставника према ученику је веома важан. Да би учење језика било што успјешније наставник треба да поштује ученика и односи се према њему као према равноправном саговорнику

Атмосфера на часу треба да буде радна али пријатна. За редовно и коректно извршавање задатака ученике ту и тамо похвалити и на тај начин их подстицати за још бољи рад. Избјежавати сталне критике и стварање напете атмосфере на часу. Ученици треба да науче да слаба оцјена није казна него знак да треба да уложи још напора да постигну жељени резултат.

Рецептивне вјештине

Рецептивне вјештине *Hören* и *Lesen* имају заједнички циљ, а то је разумијевање неког текста или само одређене/их информације/а из тог текста. Потребно је омогућити ученицима да читају, одн. слушају разне врсте текстова и при томе примјењивати разне стилове читања, одн. слушања јер различите текстове читамо с различитим циљем. Не инсистирати на детаљном разумијевању сваког текста него значајно мјесто дати глобалном и селективном разумијевању. Сходно томе давати и одговарајуће задатке који ће усмјерити ученике ка циљаном читању текста и развијању појединих стилова читања, одн. слушања. Објаснити ученицима да није потребно разумјети текст од ријечи до ријечи како би се схватило о чему се у тексту ради или пронашла одређена информација у њему.

Прије обраде самог текста потребно је направити увод како би се активирало предзнање ученика, а сами ученици мотивисали за даљи рад. При томе се могу користити различите методе: асоциограм (на основу кључне ријечи или слике), постављање хипотеза, разговор са ученицима о теми уз укључивање њихових искустава. Уколико су уз текст дате слике, цртежи, графике, обавезно их прокоментарисати. И визуелно истакнута мјеста у писаном тексту (наслов, поднаслов) такође треба прокоментарисати.

Продуктивне вјештине

Осим што је потребно да ученици препознају информације, они треба да су у стању и да их стварају. Због тога је потребно оспособити ученике да се усмено и писмено изражавају на њемачком језику. Да би ученици били мотивисани за комуникацију, симулирати на часу што реалније свакодневне ситуације у којима ће моћи да износе властито мишљење и говоре из властитог искуства. За стимулисање комуникације могу се користити следећи извори: теме и садржаји из обрађиваних текстова, слике, цртежи, план града, плакати, постери, географска карта и сл. Гдје год је могуће, тражити од ученика да повуку паралелу између културе полазног језика и културе циљног језика и да при томе открију сличности и разлике између те двије културе. У први план ставити тачност говора, а не граматичку коректност исказа, што значи да приликом усменог изражавања ученике не треба кориговати све док грешке не ометају комуникацију и уколико је наставник поставио креативне или језички продуктивне циљеве.

Интензивна коректура је неопходна ако је циљ часа усвајање одређених граматичких структура.

Подстаћи ученике на размишљање, заузимање става, изношење властитог мишљења. Створити опуштену али радну атмосферу на часу, ослободити ученике страха, спријечити ругање од стране осталих ученика у случају прављења грешака.

И вјештини писања треба дати значајно мјесто у оквиру наставе њемачког језика, али не само писању као средству (рад на граматички, вокабулару и правопису) него и писању као циљу (продукција властитог текста). Ученицима понудити довољно примјера како би научили форму различитих врста текстова (писмо – формално и неформално, *E-Mail*, *SMS* - порука, позивница, формулар и сл.).

Од ученика захтијевати да записују што више од онога што се ради на часу јер тако ће имати писани траг и подсјетник.

Кад је у питању и усмено и писмено изражавање, потребно је да ученици, прије него што пређу

на продукцију властитог говора или писаног текста, довољно дуго увјежбавају језички материјал који ће им бити потребан за ову активност како би им она на овај начин била олакшана.

Вокабулар

Циљ рада на вокабулару је непрестано усвајање нових ријечи, проширивање већ постојећег вокабулара и коректна примјена ријечи које су ученици усвојили и које познају. Без довољног познавања ријечи не могу се остварити циљеви комуникативно оријентисане наставе. Због тога рад на вокабулару треба да заузима значајно мјесто у настави њемачког језика.

Приликом објашњавања непознатих ријечи користити разне технике семантизације. Превођење на матерњи језик треба да буде посљедња могућност. Гдје год је могуће, употребити нове ријечи у контексту који је ученицима познат или примјерима из учениковог окружења. Учење нових ријечи у контексту много је ефикасније него учење изолованих ријечи. На једном часу не вршити семантизацију великог броја непознатих ријечи, ограничити се на 7-10 нових ријечи.

Граматика

Рад на граматичкој треба да буде саставни дио наставе њемачког језика, али никако да заузима централно мјесто у тој настави. Граматика не смије да буде сама себи циљ, она треба да буде средство ка циљу, то значи да настава граматике треба да оспособи ученике да стварају што исправније реченице и исказе на њемачког језику. Ученицима не треба само објаснити како се прави нека граматичка структура него на који начин и у коју сврху се она најчешће употребљава. Нове граматичке структуре не треба обрађивати изоловано него увијек презентовати у контексту, тј. у тексту или довољном броју примјера. Гдје год је могуће, тражити од ученика да сами изведу граматичко правило јер ће на тај начин боље усвојити градиво него кад им наставник понуди готова рјешења. Такође је неопходно да се граматичке структуре увјежбавају у контексту, а не изоловано

Вјежбе

„Übung macht den Meister“. Да би ученици стекли комуникативну компетенцију, треба оставити довољно времена за вјежбе. Вјежбе треба да буду разноврсне, да се током часа крећу од оних једноставнијих, у којима ће ученици само репродуковати језик, до оних комплекснијих, у којима ће сами произвести говор или текст. Комбиновање више језичких вјештина у вјежбама, било рецептивних, било продуктивних, уз истовремено увјежбавање и примјену нове лексике и нових граматичких структура, учиниће час занимљивијим, а ученици ће бити мотивисанији за рад и учење. Било би пожељно да наставник, кад год је у могућности, у вјежбе укључи додатна наставна средства као што су: картице (у боји), слике, цртежи, постери, креде или маркери у боји, панои на чијој изради могу учествовати и ученици. Ако опремљеност школе дозвољава, укључити у наставу и техничка средства, што стимулативно може дјеловати на рад ученика. За увјежбавање неких језичких структура треба користити и игре. У току наставе потребно је примјењивати различите облике рада као што су: рад у пару, групни рад, индивидуални рад, фронтална настава.

Ради успјешније реализације програма настава би требало да се држи у групама до 20 ученика. Послије сваке обрађене теме радити по један тест који се односи на градиво из те теме. У сваком полуугодишту писати по једну писмену задаћу.